

Valikkursus Usundiõpetus e-kursus

Valikõppeaine, mille maht on 2 kursust, s.o 70 tundi.

Aluseks on võetud gümnaasiumi riikliku õppekava valikkursus.

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Anda ülevaade maailma olulisematest religioonidest ning üldisest usulisest maastikust; edendada lugupidavat suhtumist eri religioonidesse ja maailmavaadetes; soosida stereotüüpiseeriva suhtumise ja käitumise äratundmist ja ennetamist; arendada oskust arutleda eri religioonide ja maailmavaadete ning neis püstitatud küsimuste üle; harjutada omaenda maailmavaate kriitilist analüüsi ning kõrvutamist teiste inimeste maailmavaadete ning tegutsemisega; selgitada üldisi religioosseid suundumusi maailmas ja Eestis; anda ülevaade peamistest usuliikumistest ning -organisatsioonidest Eestis.

2. Õppeaine kirjeldus

Usundiõpetus on usu- ja mõttevabaduse põhimõtetest lähtuv õppeaine, kus õpilane õpib:

- 1) tundma erinevaid usundeid ja maailmavaatelisi liikumisi;
- 2) märkama religiooni väljendumist kultuuris ning inimese ja ühiskonna elus;
- 3) arutlema eksistentsiaalsete küsimuste ja väärtuste üle.

Usundiõpetus lähtub ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis sõnastatud usu- ja mõttevabaduse tunnistamise põhimõttest. Religioonialane haritus on usuvabaduse tagamise eeltingimusi ühiskonnas. Usundiõpetuses õpivad õpilased neid oskusi, mis on vajalikud elamiseks pluralistlikus ühiskonnas ning maailmas, kus tuleb kokku puutuda erinevate usundite ja maailmavaadete esindajatega. Seetõttu pannakse usundiõpetuses rõhku selliste oskuste ja hoiakute kujunemisele, millel põhineb üksteisemõistmine, respekt, avatus ning valmisolek dialoogiks ja koostööks.

Religioonialane haritus aitab mõista maailma kultuuripärandit, sest religioon on olnud ja on kõigis ühiskondades inimeste elu ning kultuuri üks kujundajaid; inspiratsiooniallikas kirjandusele, kunstile ja muusikale. Usundite ja maailmavaadete tundmaõppimine on tasakaalustatud ja lähtub teaduslikust käsitlesest. Usundiõpetuse tundides õpitakse tundma religiooni mitmekesisist pärandit ning tänapäeva nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes. Õpilased omandavad teadlikult ja kriitiliselt teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mis toetavad nende kõlbelist arengut, vastutustundlikku eetilist elamisostkust ning maailmavaate 1

3. Õppetegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks;
- 3) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad

individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;

4) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;

5) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: rollimängud, arutelud, vestlus, diskussioon, väitlused, probleemide püstitamine, küsimuste ja oma seisukohtade sõnastamine ning põhjendamine, probleemülesannete lahendamine, projektõpe, õpimapi ja uurimistöö koostamine; loovmeetodid: draama, kunstiline eneseväljendus, muusikal; õppekäigud, kohtumised oluliste (soovitavalt kohalike) isikutega, sümboolika tundmaõppimine, tutvumine ümbruskonnas tegutsevate konfessioonide õpetuslike põhijoonte, tegevusvaldkondade ja institutsioonidega, mis selle rüpes tegutsevad (nt kloostrid, laste- ja noortetöö, hoolekanne, muinsuskaitse jmt); religioossete tekstide analüüs, religiooni uurimisel kasutatavate teaduslike meetodite rakendamine. Referaatide koostamine ja ettekandmine aitab kujundada esmaseiduurimistöö kogemusi ja esinemisoskust. Kirjaliku eneseväljenduse oskust aitab arendada lühiarutluse kirjutamine;

7) on kesksel kohal kriitilise mõtlemise arendamine ning analüüsi- ja argumenteerimisoskus maailmavaatelistes küsimustes. Samal ajal tuleb õpilastel harjuda mõttega, et sageli ei ole arutluse tulemuseks mitte probleemi lahendus, vaid selle sügavam mõistmine. Tähtis on omandada põhimõisted, liigitada usundeid, saada üldine ülevaade erinevate ajastute usulise eluolu iseloomulikest joontest ning tundma õppida usulist mitmekesisust nii Eestis kui mujal maailmas.

4. Õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

- 1) oskab nimetada ja kirjeldada olulisemaid maailmareligioone ning nende põhimõtteid;
- 2) oskab selgitada religioosse ja mittereligioosse maailmapildi erinevusi;
- 3) analüüsib religiooni mõju inimese isiklikule eetikale, tema poliitilistele eelistustele ning suhtumisele teistesse inimestesse;
- 4) oskab näha religiooni ja väärtuste mõju ühiskonnaelus;
- 5) tunneb ära usulisi stereotüüpe ning selgitab nende tekkimise põhjusi;
- 6) arutleb religioossuse põhjuste ja tulemuste üle;
- 7) arutleb religiooni ja teaduse suhte üle;
- 8) oskab nimetada ja selgitada üldisi religioosseid suundumusi maailmas ja Eestis;
- 9) oskab nimetada olulisemaid usuorganisatsioone Eestis ning tunneb nende eripärasid ja sümboolikat;
- 10) tunneb lihtsamaid religiooni teadusliku uurimise viise ja meetodeid;

Õppesisu

I kursuses:

- a) religiooni määratlemine, religiooni mõiste ja selle komponendid
- b) maailma suuremad usundid (kristlus, islam, judaism, hinduism, budism, teised india usundid, hiina usundid, jaapani usundid, põlisusundid)

- c) erinevad jumalakäsitlused, religioosne maailmapilt
- d) maailmapilt ja maailmavaade, eetika ja religioon
- e) religioonipsühholoogia – miks inimesed usuvad ja kuidas inimesed usuvad?
- f) religioonidevahelised suhted
- g) religioon ja poliitika
- h) religioon ja teadus
- i) religioon minevikus ja tänapäeval, sekulariseerumine, fundamentalism

II kursus:

- a) religiooni uurimise võimalusi
- b) religioonide ja konfessioonide liigitamise probleeme
- c) religioon Eestis minevikus ja tänapäeval
- d) olulisemad usundid ja usuühendused Eestis
- e) mittereligioossus Eestis
- f) Eesti usuelu korraldus
- g) olulisi usulisi mõtlejaid ja kultuuritegelasi Eestis

5. Hindamine

Hinne (AR/MA) kujuneb jooksvate tööde summana. Hindamises on põhirõhk seatud mitte niivõrd faktiteadmistele, kui õpilase arutlus- ja analüüsioskusele ning võimele õpitud sisu uutel viisidel seostada ning ümbritseva ühiskonna ning maailmaga siduda.